

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร
The Strategy for Teachers and Educational Personnel
Development Quality of Life by using Sufficiency
Economy Philosophy in Yasothon

สนุก สิงห์มาตร

Sanook Singmart

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

Mahamakutbuddhist University, Yasothon Buddhist College, Thailand

E-mail: rock800000@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร และ 3) เพื่อสร้างกลยุทธ์และยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ชุดของตัวพยากรณ์ทั้ง 9 ปัจจัย คือ 1) ความสนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เจตคติต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พฤติกรรม) 4) การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม 5) การส่งเสริมจากภาครัฐ 6) การสนับสนุนจากผู้นำองค์กรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง 7) ภูมิหลังด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว 8) ภูมิหลังด้านได้รับการศึกษาอบรม และ 9) ภูมิหลังด้านวัฒนธรรมชุมชน มีตัวพยากรณ์หรือปัจจัยพยากรณ์ 6 ปัจจัย สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ภูมิหลังด้านวัฒนธรรมชุมชน 2) การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม 3) ภูมิหลังด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว 4) ภูมิหลังด้านได้รับการศึกษา 5) การสนับสนุนจากผู้นำองค์กรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) ความสนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย การบูรณาการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู



และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร มีองค์ประกอบอยู่ในลักษณะเป็นมิติเชิงกระบวนการ ดังนี้ มิติที่ 1 มิติด้านการพัฒนาตนเองของบุคคล (ปัจเจกบุคคล) มิติที่ 2 มิติด้านการจัดและการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อม มิติที่ 3 มิติด้านการขับเคลื่อนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งเสริมให้เอื้อต่อการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้ที่จะได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อม มิติที่ 4 การบูรณาการ กลยุทธ์ คือ การบูรณาการกลยุทธ์โดยการประยุกต์ใช้ภายใต้หลักการ PDCA ซึ่งจะก่อให้เกิดการรับรู้ การตระหนัก เกิดการยอมรับ และเกิดการปฏิบัติอยู่ในทุกกระบวนการ เพื่อทำการส่งเสริมและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ส่วนผลการประเมินเพื่อยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การพัฒนาคุณภาพชีวิต; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The research aimed construct for study about 1) Development quality of life by using Sufficiency Economy Philosophy 2) factor Affect for Development quality of life by using Sufficiency Economy Philosophy and 3) to make model and confirm quality of life by using Sufficiency Economy Philosophy.

The research revealed that: The Most Teachers and Educational personnel in Yasothon have good quality of life by using Sufficiency Economy Philosophy in the average level was 3.46 The Multiple correlation coefficient between 9 factor that: 1) Interests in Sufficiency Economy Philosophy 2) Attitude toward Sufficiency Economy Philosophy 3) The philosophy of Sufficiency Economy (Behavior) 4) Promote civil society 5) Promotion from Government 6) Support from corporate leaders 7) Parenting background 8) Education Background and 9) Cultural background meant the 6 factor can forecast the quality of life Teachers and Educational personnel in Yasothon that: 1) Cultural background 2) Promote civil society 3) Parenting background 4) Education Background 5) Support from corporate leaders 6) Interests in Sufficiency Economy Philosophy. Strategy Results found 4 Process strategies dimension 1) Personal Development 2) Organize and develop the



environment 3) Associated Network and 4) PDCA Integration. Summarized The Strategy for Teachers and Educational personnel Development quality of life by using Sufficiency Economy Philosophy in Yasothon is the best level.

Keywords: The Strategy; Development of Quality of Life; Sufficiency Economy Philosophy

1. บทนำ

จากสถานการณ์ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้การดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเข้ามามีอิทธิพลในบทบาทหน้าที่การงาน และคุณภาพในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้การทำงานยังเป็นการกำหนดตำแหน่งและบทบาทของบุคคลในสังคมรวมทั้งให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ชีวิตอีกด้วย ในปัจจุบันนักวิชาการผู้นำสหภาพแรงงานผู้บริหารและบุคลากรของรัฐได้หันมาเอาใจใส่ต่อชีวิตในการทำงานต่อชีวิตในการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานมากขึ้น ซึ่งประเด็นของความสนใจเหล่านี้ปัจจุบันเรียกว่าคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) (Saisanguan, 1990) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นับว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะสร้างคนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นอนาคตของประเทศชาติ การที่ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาจะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้กับนักเรียน นักศึกษาได้อย่างมี

ประสิทธิภาพนั้น คุณภาพชีวิตเบื้องต้นของครูและบุคลากรทางการศึกษาก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครู แต่จากการเปิดเผยของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับสถานการณ์หนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาในปี 2555 นั้น พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศประมาณ 4 แสนกว่าราย มีหนี้สินเฉลี่ยรายละ 1 ล้านบาท รวมหนี้สินกว่า 4 แสนล้านบาท (Manager Online, 2013) และจากการเปิดเผยของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2558 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีจำนวน 4.5 แสนคน มีหนี้สินรวมกันอยู่ที่ 1.2 ล้านล้านบาท แบ่งเป็น หนี้สหกรณ์ออมทรัพย์กว่า 7 แสนล้านบาท หนี้ธนาคารออมสิน (ช.พ.ค.) กว่า 4.7 แสนล้านบาท ยังไม่รวมหนี้นอกระบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่า โดยเฉลี่ยครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้สินเพิ่มขึ้น การสถานการณ์เรื่องหนี้ดังกล่าว จะทำให้เห็นได้ว่าครูและบุคลากรทางการศึกษามีหนี้เพิ่มขึ้นและปัญหาเรื่องหนี้เพียงปัญหาเดียว ก็อาจทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประสบปัญหาได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงควรต้องหันมาให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังและเร่งด่วน



รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้บัญญัติหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ใน หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78(1) บัญญัติว่า บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ ในภาพรวมเป็นสำคัญ (Thanachaiwivat, 2007) ดังนั้น ความเป็นอยู่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ก็จะต้องมีการศึกษาวิจัยกันอย่างเร่งด่วนทางด้านความเข้าใจ การยอมรับ และการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของคนไทยอายุต่างๆ และในฐานะต่างๆ ที่สำคัญคือ การวิจัยเพื่อนำไปสู่การปลูกฝังอบรมทางโรงเรียน สื่อมวลชน หน่วยงาน และชุมชนต่างๆ ไปสู่ประชาชนไทย ให้เข้าใจยอมรับและปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนอกจากการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาวะความขัดแย้งและการประท้วงของกลุ่มต่างๆ แล้วภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำยังก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไปด้วย (Chaipattana Foundation, 2005)

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรที่จะทำการศึกษาวิจัยถึงกลยุทธ์การประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยมา

ประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น ทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความมั่นคงในความคิดอย่างสูง สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร
3. เพื่อสร้างกลยุทธ์และยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดยโสธร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู



และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 ปัจจัยหลัก แบ่งออกเป็น 9 ปัจจัยย่อย ดังต่อไปนี้ คือ 1) ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychology) 2) ปัจจัยแวดล้อม (Environment) หรือปัจจัยกระตุ้น และ 3) ปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคล (Background) แยกเป็น ปัจจัยย่อยได้จำนวน 9 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความสนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เจตคติต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พฤติกรรม) 4) การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม 5) การส่งเสริมจากภาครัฐ 6) การสนับสนุนจากผู้นำองค์กรตามวิธีเศรษฐกิจพอเพียง 7) ภูมิหลังด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว 8) ภูมิหลังด้านได้รับการศึกษาอบรม และ 9) ภูมิหลังด้านวัฒนธรรมชุมชนและตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นสภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุขทั้งทางจิตใจและสังคมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ได้แก่ คุณภาพชีวิตในระดับการพออยู่พอกิน การอยู่ดีกินดี และความมั่งมีศรีสุข

2. ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร จำนวน 4,902 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Pronpan and Jitdee, 2017 : 145-154) ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 370 คน

3. ขอบเขตด้านขั้นตอนการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่เป็นนักวิชาการ ตัวแทนครู ตัวแทนบุคลากรทางการศึกษา และประชาชนที่มีความเชี่ยวชาญในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คัดเลือกโดยใช้แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 8 คน

ระยะที่ 2 การคิดสรรปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและค้นหากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิต แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ 1) ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สังกัดในจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ยโสธร) จำนวน 4,902 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน และขั้นตอนที่ 2 การร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธรโดยการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

ระยะที่ 3 การสร้างและการยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีรายละเอียดการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่



ที่ 1 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และขั้นตอนที่ 2 การยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้เทคนิคกระบวนการเชิงพินิจ (Rational Technique) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน เพื่อยืนยันความถูกต้องเหมาะสมของกลยุทธ์ โดยใช้หลักการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมินเพื่อยืนยัน โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 2) ด้านความเหมาะสม (Propriety) 3) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) และ 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy)

4. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย คือ ครูบุคลากรทางการศึกษาที่สังกัดในพื้นที่จังหวัดยโสธร

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเรื่องคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้และพัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดตัวนั้นมาปรับข้อความบางส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำ

จากอาจารย์ที่ปรึกษา

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยทำการออกสัมภาษณ์/สอบถามกลุ่มตัวอย่างตามบัญชีรายชื่อที่ได้กำหนดไว้ในพื้นที่เป้าหมาย จากนั้นทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนว่า มีความสมบูรณ์ จำนวน 370 ฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ที่เป็นแบบสอบถามประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดระดับความคิดเห็น/พฤติกรรมตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) (Wongratana, 2007) แบ่งค่าของคำตอบเป็น 5 ระดับจากนั้นทำการแบ่งช่วงระดับคะแนน ด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (Singhalert, 2008))

8. สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ปัจจัยและคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการ



ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) (Meechaeng, 2004) สำหรับขั้นตอนการร่างกลยุทธ์ฯ โดยการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) และการสร้างกลยุทธ์ฯ ด้วยวิธีการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน และ 5) การประเมินยืนยันกลยุทธ์ฯ ด้วยการใช้เทคนิคกระบวนการเชิงพินิจ (Rational Technique) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ (Expertise) จำนวน 21 คน

4. สรุปผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร พบว่าระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.46 (S.D. = 0.41)

2. วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคุณภาพชีวิต ตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับตัวพยากรณ์ พร้อมทั้งทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวพยากรณ์ทั้ง 9 ปัจจัยกับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง มีค่าเท่ากับ 0.873 และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.762 แสดงว่าชุดของตัวพยากรณ์ทั้ง 9 ปัจจัย สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 76.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า มีตัวพยากรณ์หรือปัจจัยพยากรณ์ 6 ปัจจัย สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ ภูมิหลังด้านวัฒนธรรมชุมชน (I) การส่งเสริมจากภาคประชาสังคม (D) ภูมิหลังด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว (G) ภูมิหลังด้านได้รับการศึกษา (H) การสนับสนุนจากผู้นำองค์กรตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง (F) และความสนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (A) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .260, .222, .203, .176, .106 และ .090 ตามลำดับ

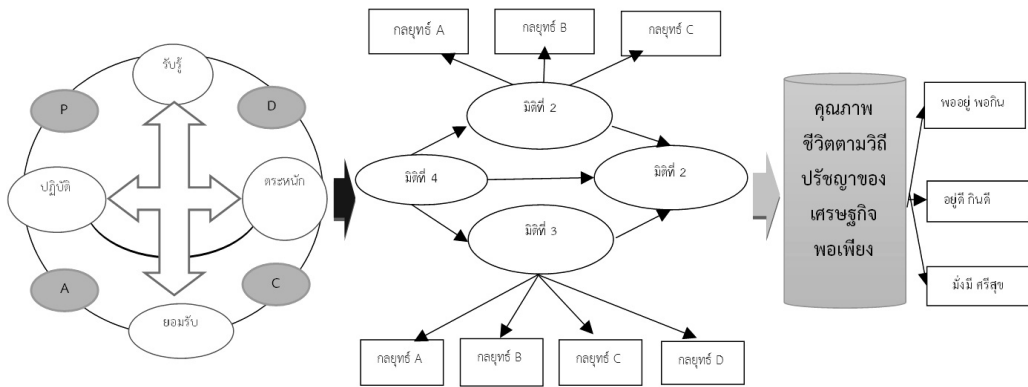
4. ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยกลยุทธ์ด้านต่างๆ ที่ได้ผ่านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ได้ร่างกลยุทธ์จำนวน 4 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (A) 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (B) 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (C) และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (D)

5. ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร มีองค์ประกอบอยู่ในลักษณะเป็นมิติเชิงกระบวนการ ดังนี้ มิติที่ 1 มิติด้านการพัฒนา



ตนเองของบุคคล (ปัจเจกบุคคล) มิติที่ 2 มิติด้านการจัดการ และการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อม มิติที่ 3 มิติด้านการขับเคลื่อนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่ส่งเสริมให้เอื้อต่อการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้ที่จะได้รับการพัฒนาในสภาพแวดล้อม มิติที่ 4

การบูรณาการ กลยุทธ์ คือ การบูรณาการกลยุทธ์ โดยการประยุกต์ใช้ภายใต้หลักการ PDCA ซึ่งจะก่อให้เกิดการรับรู้ การตระหนัก เกิดการยอมรับ และเกิดการปฏิบัติอยู่ในทุกระบวนการ เพื่อทำการส่งเสริมและขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังแสดงในแผนภาพดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 ผังมโนทัศน์แนวกลยุทธ์เชิงบูรณาการการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร

6. ผลการประเมินเพื่อยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธรได้ผ่านการประเมินยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ส่งแบบตอบกลับการประเมินยืนยันกลยุทธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินยืนยัน กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร มีระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.46 (S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 32 ข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งจำนวน



21 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 12 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยจำนวน 3 ลำดับ ได้แก่ ท่านและครอบครัวได้ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต เช่น การไม่นอกใจสามี ภรรยา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.69 (S.D. = 0.79) รองลงมาคือ ท่านและครอบครัวยึดมั่นใน หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยที่ ระดับ 3.68 (S.D. = 0.71) ต่อมาคือ ท่านและ ครอบครัว มีวิธีการออมหลายรูปแบบในครัวเรือน เช่น กะปุกออมสิน ออมผ่านสถาบันการเงิน ออมผ่านกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.68 (S.D. = 0.69) ส่วนที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านและครอบครัวของท่านมีการใช้พลังงาน ทดแทนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เช่น โซล่า เซล พลังงานลม พลังงานน้ำ พลังงานก๊าซชีวภาพ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.71 (S.D. = 0.96) ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธรนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ใน ระดับดีพอสมควร การดำเนินชีวิตของครูและ บุคลากรทางการศึกษาและครอบครัวนั้นได้ยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต มีเหตุมีผล ในการดำเนินชีวิต มีการประหยัดอดออมในรูปแบบ ต่างๆ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและหากมีโอกาสหรือ เวลาว่างก็สามารถที่จะวิธีการใช้พลังงานทดแทนที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ สามารถน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอ เพียงของในหลวงรัชการที่ 9 น้อมนำมาใช้ในการ ดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ภูเยี่ยมจิต (Phuyiemjit, 2017 : 206) ได้วิจัยเรื่อง

รูปแบบพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการตำรวจชั้น ประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค 3 โดยรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน และเมื่อเรียงลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความ มั่งมี-ศรีสุข รองลงมาคือด้านการอยู่ดี-กินดี และ ด้านการพออยู่-พอกินตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ ชีวิตตามวิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบัญชาการ ตำรวจภูธร ภาค 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีอยู่จำนวน 5 ปัจจัย จากทั้งหมด 11 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากค่าสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ องค์การตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ในองค์กร การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พฤติกรรม) กระแสความนิยมภายในประเทศและ เจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญโชติ เกตุแก้ว (Katkaew, 2013 : 95) ได้ศึกษา เรื่องคุณภาพชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพ ชีวิตในการทำงานของบุคลากรฝ่ายช่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเพชรบุรีและ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า คุณภาพชีวิตตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตในการ ทำงานของบุคลากรฝ่ายช่าง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่



ในระดับปานกลางทุกด้าน และความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรฝ่ายช่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร ทั้ง 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคล ล้วนร่วมกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร ทั้งสิ้นควรเสนอให้หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เช่น คณะรัฐบาล หน่วยงานระดับกลาง ระดับภูมิภาคของรัฐ สถาบันการศึกษา ประชาชนชาวบ้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการคุณภาพชีวิตของข้าราชการในหน่วยงานอื่นๆ หรือประชาชนในประเทศเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ ข้าราชการ

หน่วยอื่นๆ รวมทั้งของประชาชนในประเทศได้

1.2 กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธร ไปขยายผลในการที่จะน้อมนำไปประพฤติกปฏิบัติของทั้งระดับปัจเจกบุคคล บุคคลรอบข้างหรือหน่วยงานภาคต่างๆ ในประเทศ พร้อมทั้งจะเป็นกลยุทธ์ที่นำไปใช้ได้เ็นทางปฏิบัติจริง คุ่มค่าและเหมาะสม ผู้ดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพของการสร้างการรับรู้ ตระหนัก เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติ ภายใต้หลักการวงจรของเดมิง (Deming Cycle) ไปศึกษาแต่ละขั้นตอน คือ P-D-C-A ให้เข้าใจเพื่อนำไปดำเนินการได้อย่างคุ้มค่า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติมอีก

2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติมอีก

2.3 ควรศึกษาวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติมอีก

2.4 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดยโสธรต่อไป



References

- Chaipattana Foundation. (2005). *Sufficiency Economy*. <http://www.sufficiencyeconomy.org>. (Accessed 26 March 2017).
- Katkaew, B. (2013). Quality of Life According to the Philosophy of Sufficiency Economy and Quality of Work Life of Personnel, Local Administration Organizations in Phetchaburi and Prachuap Khiri Khan Province. *Journals Lumphang Rajabhat University*, 6(2), 95.
- Manager Online. (2013). *Articles Teachers have an Average Debt Per Million Baht Ministry of Education Green Light Loan to Help Each Hundred Thousand*. <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx>. News ID = 9560000078341. (Accessed 26 March 2017).
- Meechaeng, S. (2004). *Advanced Statistics for Research : Theory and Practice*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Phuyiemjit, N. (2017). *A Model of Developed as a way of Life by way of Sufficiency of Non-Commissioned Police Provincial Police Region 3*. Graduate School : Mahasarakham Rajabhat University.
- Pronpan, S. and Jitdee, S. (2017). Administration of KhonKaen Local Administrative Organizations, with General Public Participation for Transparency. *Dhammathas Academic Journal*, 17(3), 145-154.
- Saisanguan, S. (1990). Factors Influencing Quality of Work Life of Government Officials: A Case Study in the Department of Agriculture, the Office for the Agricultural District in the South. *Master of Social Welfare Science Thesis*. Graduate School : Thammasat University.
- Singhalert, R. (2008). *Research Methods in Social Science. Faculty of Humanities*. Maha SaraKham : Mahasarakham Rajabhat University.
- Thanachaivivat, W. (2007). *The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550*. Bangkok : Sutpaisal.
- Wongratana, C. (2007). *Statistics for Research*. (2nd ed.). Bangkok : Chulalongkorn University.

